

ἔρως! Δὲν ἐδύνατο νὰ τὸ πιστεύσῃ, ἀφοῦ τόσον σκληρὰ ὑπέφερεν ἄλλῃ. Αἱ χεῖρές του τρέμουσαι ἐσφιγγον σπαμωδικῶς τὴν σφύν τῆς Ἀννης, ὡς ἀπὸ φόβον μὴ αἵφνης ἀναληρθῇ ἡ γόνισσα ἐντὸς νέφους αἰθερίου.

Καὶ τὸ κομψὸν ζεῦγος ἐξηκολούθει νὰ βαλσιζῇ καὶ νὰ ἐρελκύνῃ τὰ περίεργα βλέμματα πάντων.

Ἄλλ' αἰφνης ὁ Λουδοβίκος ἐκλονίσθη, ἀρῆκε στεναγμον, ὑπενοήθησε τὰς λέξεις ταύτας.

— Ἄννα, πόσον σὲ ἡγάπησα! ἔπειτα ἔπεσε. Μάτην ἔσπευσαν νὰ τῷ ἐπιδραμεύσωσι βοήθειαν· νεκρὸς ἦν προσβληθεὶς ὑπὸ παραχρῆς, ἥτις προσδιώρισε τὴν τελευταίαν καὶ καρχυνοδόλον κρίσιν τοῦ ἀνευρισμοῦ του.

— Φίλοι μου, εἶπεν ὁ βαρῶνος Κελλήρος πρὸς τὸ ἐν πολλῇ ταραχῇ ἀποχωροῦν πλῆθος, οὐδεμίαν καρδίαν πενοῦν· περισσότερον τῆς ἐμῆς. Ὅθεν πιστεύετε ὅτι ἐπὶ ἐν τοῦλάχιστον ἔτος δὲν θὰ ἀνοιχθῇ ἡ αἰθερσα αὕτη εἰς ἑορτήν!

Γ. Κ.

ΕΥΓΕΝΙΟΣ ΣΥΗΣ.

(EUGENE SUE)

Ἡ ἐκλογὴ τῆς 28ης Ἀπριλίου, δι' ἧς ὁ Εὐγένιος Σύης περιεβλήθη δόξαν μεγάλην, νέαν προσθέτει λάμψιν εἰς τὸ πασίγνωστον ὄνομα τοῦ συγγραφέως τῶν *Παρισινῶν ἀποκρύφων* καὶ τοῦ *Πλάιητος Ἰουδαίου*. Ὅλίγα τινὰ περὶ τοῦ ἀνδρὸς τούτου, περὶ οὗ τοσοῦτον ἡ κοινὴ γνώμη ἐνασχολεῖται, θέλουσιν εἶσθαι εὐάρεστα ἀναμφιδόλως τοῖς ἀναγνώστασι. Οὕτε τὸν καιρὸν οὐδὲ τὴν πρόθεσιν ἔχομεν νὰ περιγράψωμεν τὸν βίον δλόκληρον τοῦ ἐξόχου τούτου ἀνδρὸς· ἀρκούμεθα νὰ ἱχνυγραφήσωμεν τοὺς χαρακτῆρας καὶ τὰ κυριώτερα τοῦ βίου ἀνθρώπου, πολλὰς ὁμολογουμένως τῇ ἀνθρωπότητι προσεγγεγκνόντος ὠρελείας.

Ὁ Εὐγένιος Σύης εἶνε τεσσαράκοντα καὶ πέντε ἐτῶν τὴν ἡλικίαν· ὁ πατήρ του, στρατιωτικὸς χειρουργὸς καὶ καθηγητὴς τῆς ἀνατομίας εἰς τὸ σχολεῖον τῶν καλῶν τεχνῶν, τὸν προώρισεν ἐν πρώτοις εἰς τὴν καθηγεσίαν καὶ τὸν μετεχειρίσθη ὡς προπαρασκευαστήν. Πλὴν ἄλλοι λογισμοὶ ἀπησχόλουν τὸν Εὐγένιον, ὅστις ἐπρωτίμῃ τὸν ἐπίπονον μὲν ἀλλὰ κινήσιφόρον βίον τοῦ στρατιώτου. Κατετάχθη λοιπὸν εἰς τὸν στρατὸν καὶ ἐξετέλεσεν ἐν Γαλλίᾳ τρία ἔτη τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ φρουροῦ. Τὸν χρόνον ἐκεῖνον ἐγένετο ἡ ὑπὸ τοῦ δευκὸς Ἀγγουλέμου κατὰ τῆς Ἰσπανίας ἐκστρατεία. Κίνδυνοι πολλοὶ καὶ δόξα ἐκεῖνο ἐν τῷ μέσῳ· ὁ Εὐγένιος θῆεν ἐξηγήματο νὰ προσκολληθῇ εἰς τὸ ἐκστρατεῦον σῶμα, καὶ ἐπέτυχε νὰ διορισθῇ ὑποταγματάρχης εἰς τὴν μοῖραν τοῦ στρατάρχου Βουρβόνος-Βουσσέτου, σταθμεύοντος εἰς Φουέρτα-Ρεάλ. Ἐλαβε μέρος ἐν τῇ αὐτῇ μοίρᾳ εἰς τὴν μάχην τοῦ Τροκαδέρου, ἥτις ἀπεφάνισε τὴν παράδοσιν τοῦ Κάδικος (Cadix) Μετέβη μετέπειτα εἰς τὸ 2ον σύνταγμα τοῦ πυροβο-

λικοῦ καὶ παρευρέθη εἰς τὴν πολιορκίαν τῆς Ταρίεφς (Tarifa).

Ὁ κατὰ τῆς Ἰσπανίας πόλεμος ἐτελείωσεν καὶ ἐπέστρεψεν ἐν Γαλλίᾳ ὁ νικηφόρος στρατός· ὁ Εὐγένιος Σύης, ἠκολούθησε τὸ σύνταγμα του. Ἄλλ' ἡ φαντασία του τὸν ὤθει πρὸς τὴν κίνησιν· δὲν ἠδύνατο νὰ μένῃ εἰς ἄγονον ἀνάπαυσιν. Πλὴν εἰς κανὲν μέρος δὲν παρουσιάζετο τροφὴ εἰς τὴν διακίῃ ταύτην τῆς ἐνεργητικότητος ἀνάγκην. Ἡ Εὐρώπη ἀπαυδήλασα ἀπὸ τοῦ ἐπὶ Δημοκρατίας καὶ Αὐτοκρατορίας πολέμου καὶ ἐξαντλήσασα τὰ χρήματα καὶ τοὺς ἀνδρας τῆς, δὲν ἠδύνατο ν' ἀρχίσῃ νέους ἀγῶνας, καὶ ἂν οἱ σοβαρότερον σκεπτόμενοι, ἐδύνατο πόρρωθεν νὰ διδῶσι νέφην νέων πολιτικῶν καταγιγῶν, ἡ ἐπ' ἀνόδοις τῶν Βουρβόνων ὅμως ἐγγὺς οὔσα, δὲν ἐσυγχώρει νὰ περιμείνῃ τις προσεχῶς τοὺς νέους κλονισμούς.

Ἡ ἀνάγκη τῆς ὑποκεινούσης τὴν ψυχὴν τοῦ Εὐγενίου ἐπιθυμίας, μόνον διὰ περιγηγῆσεν καὶ μάλιστα θαλασσίῳ ἠδύνατο νὰ θεραπευθῇ· ἐζήτησε λοιπὸν εἰς τὰς μεγάλας τῆς φύσεως σκηνάς, εἰς τὰς περιπετείας τοῦ βίου, τὴν ἀναγκαίαν εἰς τὴν ὁρμητικὴν φύσιν του κίνησιν. Ἐπιτυχῶν δὲ εἰς τὸ ναυτικὸν βαθμὸν, ἀνώτερον τοῦ ὁποίου εἶχεν εἰς τὸν στρατὸν τῆς ξηρᾶς, καὶ ἐπιδέδοσθαι ἐπὶ τοῦ ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ ναυάρχου Γουερίνου Ἐσσάρτου (Guerin des Essarts) μονακρότου Rhône, ἐπλευσεν ἐπὶ δέκα ὀκτὼ μῆνας τὰς Ἀντιλίας νήσους. Ἄλλ' ἡ Ἑλλάς ἐπάλαψε γενναίως ἀκόμη ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῆς καὶ προσεβίβηκεν ὅλας τὰς γενναίας καὶ ποιητικὰς καρδίας. Ὁ Βύρων συνήθροίς πρὸς ὑπεράσπισιν αὐτῶν στρατῶν, μετ' οὗ ἐπορεύετο νὰ ἀποθάνῃ ὑπὲρ τοῦ ἱεροῦ τούτου ἀγῶνος, καὶ ὁ Εὐγένιος ἀκούσας τὴν φωνὴν τῶν ἐπικαλουμένων βοήθειαν Ἑλλήνων, μετέβη εἰς τὸ ὑπὸ τοῦ Βρετονιέρου διοικούμενον πλοῖον καὶ παρευρέθη εἰς τὴν ναυμαχίαν τοῦ Νεοκάστρου. Εἰς τὸ σιάδιον τοῦτο ἤθελε προσκτῆσαι βεβαίως νέους βαθμοὺς καὶ νέας τιμὰς· ἀλλ' ὁ πατήρ του ἀσθενὸν τὸν ἀνεκάλεσε, μετὰ δὲ τὴν λήξιν τῆς ἡρωικῆς τῆς Ἑλλάδος πάλης, ἡ Εὐρώπη ἐπανήρχετο αὐθις εἰς γενικὴν εἰρήνην.

Ὁ ζωηρὸς ἐκεῖνος νοῦς, εἰς ὃν αἱ περιηγήσεις ἐδωσαν νέαν τροφήν, δὲν ἠδύνατο νὰ κατευνασθῇ αἵφνης. Ὁ Εὐγένιος κατὰ τὸν ναυτικὸν βίον του μαθὼν καὶ μελετήσας νέα πράγματα καὶ νέα ἡθῆ, ἐδημιούργησε τὸ εἶδος τῶν ναυτικῶν ἐχόντων ὑπόθεσιν μυθιστορημάτων. Ἡ δὲ Σαλαμάνδρα, τὸ Πλῆκ καὶ Πλὸκ καὶ ὁ Σκόπελος τοῦ Κυάτ-Βέν, τὸν κατέταξαν ἐπαξίως, μεταξὺ τῆς χωρίας τῶν νέων συγγραφέων. Ἐντεῦθεν ἀρχίζει νέα φάσις τοῦ βίου τοῦ Εὐγενίου Σύης. Τὸν ἐνεργητικὸν ἀνθρωπὸν διαδέχεται ὁ νοητικὸς· τὸν ῥιψοκίνδυνον εἰς τὰς θαλάσσας, τὸν τολμηρὸν στρατιώτην, διαδέχεται ὁ ἀνθρωπος τοῦ σπουδαστηρίου καὶ τῶν σκέψεων.

Εἰς τὰ πρῶτά του ποιήματα ὁ Εὐγένιος φαίνεται θαλασσινὸς καὶ στρατιωτικὸς, περιγράφει τὴν θάλασσαν ὑπὸ τῶν ἡλιοκαυμένων ναυτῶν του καταδαμαζομένην· ζῇ ἐν τῷ μέσῳ τῶν κυμάτων. Μὴ ἀπατήσῃ παρ' αὐτοῦ νὰ σπουδάσῃ, νὰ ἐννοήσῃ τὴν κοινωνίαν. Τοὺς λαοὺς τῆς ἡπείρου βλέπει πόρρωθεν μόνον διὰ τοῦ πρίσματος τῶν ιδεῶν, τῶν προλήψεων καὶ τῶν διαταγμάτων, ἅτινα ἐπικρατοῦσιν εἰς τὰ πολεμικὰ πλοῖα ἢ εἰς τὸν στρατὸν τῆς ξηρᾶς.

Ὅλιγον ὅμως κατ' ὀλίγον συνειθίζει εἰς τὸν κόσμον

τεῦτον, εὐτινος σπουδάζει καθεκάστην ἐπὶ μᾶλλον τὰ μυστήρια, τὰ διάφορα ἐπιτηδεύματα, τὰς θεμελιώδεις βασεῖς, τὰς ιστορικές παραδόσεις· καὶ αἱ πρῶται ιδέαι τοῦ αφανίζονται ἀπέναντι τῆς πρόδου τοῦ γόος του καὶ τῆς ἀναπτύξεως τῶν σπουδῶν του.

Ὀλίγοι φιλόλογοι ὑπέκυψαν εἰς μετάπλασιν ἐντελεστέραν τῆς τοῦ Εὐγενίου Σὺη. Εἰς τὸ πρῶτον μέρος τοῦ φιλολογικοῦ τοῦ βίου, παρουσιάζεται ἀξιωματικὸς θαλασσινὸς μὲ τὰς συμπαθείας του καὶ τὰς προλήψεις του· εἰς δὲ τὸ δεύτερον φαίνεται φιλόανθρωπος καὶ ἀπὸ τῆς ἐρεῦνας τῶν κοινωνικῶν πραγμάτων φωτιζόμενος.

Ἡ Μαθίλδη εἶνε τὸ πρῶτον πρεῖν τῆς μεταβο-

λῆς τῆς μεγαλεσιμίας τοῦ Εὐγενίου Σὺη. Ἡ βαθεῖα αὐτῇ καὶ ἀκριβὴς ἀνάλυσις τῶν ἐνεκα ζηλοτυπίας συμφορῶν, πρέρχεται ἀπὸ τὴν λεπτομερῇ ἐρευνᾶν τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας.

Πρὸς τὴν σπουδὴν ταύτην τῶν φυσικολογικῶν φαινομένων προστιθενται μετ' αὐτοῦ πολλὰ ἔργα σπουδαῖα καὶ ιστορικά. Ὁ Ἰωάννης Καβαλιὲ εἶνε ζωγραφία ἀληθοῦς τοῦ θρησκευτικοῦ ἐκείνου φανατισμοῦ, εὐτινος ὁ Πλάνης Ἰουδαῖος εἶνε ἡ ἄλλη ἐκψις.

Νοῦς τασσὶτον ὑπερμονητικὸς καὶ εὐσυνειδητος δὲν ἡδύνατο, ἐξετάζων τὰ κοινωνικά προβλήματα, νὰ μὴ παρατηρήσῃ τὴν ἀθλιότητα τοῦ λαοῦ καὶ ταυτοχρόνως

ΕΥΓΕΝΕΙΟΣ ΣΥΗΣ.

τὴν ἡθικότητα τοῦ ἔκτοτε δὲ ἤρχισε δι' αὐτὸν ὁ πολιτικὸς βίος.

Οὐδεὶς ὑπάρχει ὁ μὴ ἀναγνούς τὰ Ἀπόκρυφα τῶν Παρισίων, τὴν εἰκόνα δηλονότι ταύτην τῆς κοινωνίας ἡμῶν μὲ τὰς φρικαλέας κακίας της, καὶ τὰς ὑψηλὰς ἀρετάς της· πάντες ἐγνώρισαν τὴν ἀκρίθειαν τῆς εἰκόνης ταύτης καὶ ἐπήνεσαν τὸν γενναῖον ἄνδρα, ὅστις ἐτόλμησε νὰ φέρῃ εἰς τὸ ἐμφανὲς ὑπαρκτὰ θειὰ, καὶ νὰ σύρῃ τὸ σκιάζον τοὺς ὀφθαλμούς μας κάλυμμα, λέγων, εἰς τὸν νεώτερον πολιτισμὸν, ὡς ὁ Σωκράτης τῇ ἀνθρωπότητι: Γνωθὶ σεαυτὸν καὶ ἡθοποιήσου! Τοῦτο μόνον λέγομεν πρὸς αἰσχος τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν ζῶμεν, ὅτι εἶνε λυπηρὸν νὰ βλέπωμεν τὸν σοφὸν φιλόανθρωπον, κατακρινόμενον ὑπ' αὐτῶν ἐκείνων, οἵτινες ἐχειροκρότουσιν περισσότερον τὸν συγγραφέα.

Ἄξιον δὲ λόγου εἶνε καὶ τοῦτο· ὅτι αὐταὶ ἐκείναι (ΤΟΜ. Γ'. Φυλλάδ. 69)

αἱ ἐφημερίδες, αἵτινες σήμερον εἶνε πολέμιοι τοῦ Εὐγενίου Σὺη διέδωκαν τὰς κοινωνικὰς ἀρχάς, ὧν τὰ ποιήματά του εἶνε καθαρὰ ἀπεικόνισις. Ἡ ἐφημερίς τῶν Συζητήσεω ἐδημοσίευσεν πρῶτον τὰ Ἀπόκρυφα τῶν Παρισίων καὶ εἰς τὴν Συνταγματικὴν δημοκρεμένην τὴν δημοσίευσιν τοῦ Περιπλανωμένου Ἰουδαίου καὶ τῶν Ἀπομνημονευμάτων ἐκ τῆς παιδός.

Ἐκτοτε, ὡς εἵπομεν, τὸ πολιτικὸν στάδιον τοῦ Εὐγενίου Σὺη πρεχαράχθη εἰς τὸν Περιπλανώμενον Ἰουδαῖον. Δησεύνησε βαθύτατα τὸ μέγα ζήτημα τῆς τοῦ λαοῦ πενίας καὶ τὰ διάφορα πρὸς λύσιν αὐτοῦ πρακτικὰ μέσα, τὰ ὑπὸ τοῦ κοινωνισμοῦ (σοσιαλισμοῦ) παρουσιαζόμενα· προσέβαλεν ἰσχυρῶς τὴν μυστηριώδη ἐκείνην ἑταιρίαν, ἥτις δι' ὅλων τῶν μέσων ἔτεινεν εἰς τὸν ἀπολιτισμὸν, εἰς τὴν ἐξουδένωσιν τῆς ἐλευθερίας, εἰς τὴν ἀνθρώπιν τῶν παρελθόντος

εἰς τὸν σκοτισμὸν καὶ τὴν ὑποδούλωσιν τοῦ ἀνθρώπου. Εἰς δὲ τὸν Μαρτίον κατέδειξεν ἄλλην τινα ἐποψὴν τῆς ἀθλιότητος τοῦ λαοῦ, ὅστις εἰς ὅλα αὐτοῦ τὰ ἐπιτηδεύματα, ἐμεταλλεύετο δυστυχῶς ὑπὸ τινων ἀνθρώπων. Μετέπειτα δὲ τὰ Ἀπόκρυφα τοῦ λαοῦ, οἱ διάλογοι τοῦ Ποιμένου *Khravan* εἶνε εὐγλωττοὶ σπουδαὶ περὶ τῶν κυβερνητικῶν ἐλαττωμάτων καὶ περὶ τοῦ τρόπου τῆς βελτιώσεως καὶ διασώσεως κοινωνίας γεγραμμέναι.

Καὶ μέχρι τῆς ἡμέρας καθ' ἣν ἐγένετο ἡ μεταβολὴ τοῦ πνεύματος τοῦ Εὐγενίου Σὺν, ὁ μέγας δημοσιογράφος δὲν παρεξέτραπῃ τῶν κοινωνικῶν πεποιθήσεών του, πεποιθήσεων ἰσχυρῶν καὶ ἀξιοσεβάστων, καθόσον ἦσαν τὸ ἀποτέλεσμα εὐσυνειδήτων σπουδῶν εὐδεμίαν ἐχουσῶν προσωπικὴν φιλοδοξίαν.

Βεβαίως, ὅτε ὁ Εὐγένιος Σὺν συνέγραφε τὰ Ἀπόκρυφα τῶν Παρισίων, τὸν Περιπλανώμενον Ἰουδαῖον, τὸν Μαρτῖνον δὲν προέβλεπεν ὅτι τῷ 1850 ὁ λαὸς ἤθελε τὸν ἀποστείλει ἀντιπρόσωπον ἐν τῇ Συνελεύσει τῆς πρωτεύουστος τῆς Γαλλίας. Τὸ ὄνομα τὸ ἐλήφθη ὡς τὸ ἀκριβέστερον σύμβολον τῆς παρούσης θέσεως, ὡς ζῶσα διαμαρτυρία κατὰ τῶν ἀξιοθρηνητῶν κλίσεων, αἵτινες μᾶς ἐπανάγωσιν ὑπὸ τὸν ζυγὸν τῶν Ἰησοῦϊτῶν καὶ τῶν φρονούντων τὰ παρελθόντα.

Εἴμεθα δὲ βέβαιοι ὅτι ὁ ἐντιμὸς ἀντιπρόσωπος τῶν Παρισίων δὲν θέλει προδῶσει τὴν ἐντολήν, ἣν ἐνεπίσειύθη εἰς αὐτὸν ἡ τοῦ λαοῦ κυριαρχία. Ἐν τούτοις ἐν μεσῷ ὄλῳ τῶν κατ' αὐτοῦ ἐπιθέσεων, ὁ Εὐγένιος Σὺν ἐμείνεν ἀπρόσβλητος ὡς πρὸς τὸν χαρακτήρα του. Φίλοι καὶ ἀντίπαλοι συμφωνοῦσι περὶ τοῦ ἐντίμου αὐτοῦ. Κατέρχιναν χλευάζοντες τὴν πολυτέλειαν αὐτοῦ εἰς *Bordes* οἴκου του, ἀλλ' οὐδέποτε εἶπόν τι κατὰ τῆς ἀτομικῆς αὐτοῦ τιμιότητος.

Περαινοῦντες τὸν λόγον ἡμῶν, λέγομεν τοῦτο μόνον ὅτι εἰ ἐχθροὶ τῆς Δημοκρατίας ἀπαύστως θέλουσι παρισταῖ τοῦ δημοκράτου ὡς κεκρυμμένους ἐχθροὺς τοῦ ὠραίου τῆς μεγαλοπρεπείας καὶ εὐγενείας. Φαίνεται ὅτι δὲν δύναται νὰ ἦνέ τις δημοκράτης, χωρὶς νὰ ἦνέ συγχρόνως καὶ ξεσχισμένος, βαρκενδύτης, ρυπαρὸς, βλοσυρὸς τὸ βλέμμα, καὶ ἀτακτὸς τὴν γενειάδα.

Δὲν ὀνειροπολῶμεν ὡς ἐκ τῆς Δημοκρατίας τὴν δυστυχίαν καὶ τὰ ῥάκη. Λέγοντες δὲ ὅτι πρέπει νὰ βελτιωθῇ ἡ τύχη τῶν ἐργατῶν, νὰ ὁρισθῇ τὸ δικαίωμα τοῦ ζῆν καὶ ἐργάζεσθαι, νὰ διανεμηθῶσι ἐπὶ τὸ δικαίωτον οἱ φόροι, νὰ μηδενισθῶσι τὰ προνόμια παντὸς εἶδους, νὰ κανονισθῇ εἰς ὅλην τὴν κοινωνίαν ὁ βίος καὶ ἡ εὐδαιμονία τῶν ἀνθρώπων, δὲν ἐννοοῦμεν νὰ καταργηθῶσι τὰ πλοῦτη. Εὐτυχία, ἂν ἡ βιομηχανία καὶ ἡ φιλοπονία προσφέρουσιν εἰς τινος πλοῦτην ἃς ἦν εὐδαιμονία, καὶ ἃς μεταχειρίζονται τὰ πλοῦτη τῶν ὅσον νομίζουσιν ὠφελιμώτερον. Ἀλλ' ἃς ἀναλογισθῶσιν ὅτι ὑπάρχουσιν ὄντα ἥττον εὐτυχῇ καὶ πολλὰς πάσχοντα στερήσεις, καὶ ἃς προσπαθήσων νὰ βελτιώσουν τὴν τύχην τῶν τελευταίων τούτων, ὅτε ἐν ἐνὶ λόγῳ, τὰ πλοῦτη δὲν καταπαύουσιν τὴν δυστυχίαν, δὲν ὠφελῶσιν τὸν φιλόπονον, δὲν καταστρέφουσιν τὸν συνγαγωνισμὸν. Ἰδοὺ ὅτι ἀπαυτοῦμεν. Ἀλλ' οὐδὲ θέλομεν ἀπὸ τὴν ἐξευγενισμένην Γαλλικὴν Δημοκρατίαν τὸν ζωὸν τῶν Λακεδαιμονίων, οὐδὲ τὰ ῥάκη τῶν ὀχλαγωγῶν. Κατ' αὐτὸν λοιπὸν τὸν τρόπον ὁ Εὐγένιος Σὺν ἐννοεῖ τὸν δημοκρατικὸν τύπον, οὕτω μεταχειρίζεται

τὰ πλοῦτη ἅτινα δὲν κατέστησαν αὐτὸν ἀναίσθητον πρὸς τὸν πάσχοντα λαόν. Τίς λοιπὸν δύναται νὰ τῷ διαφιλονεικῇ αὐτὸ τὸ δικαίωμα; Τίς δύναται νὰ τὸν μεμψῇ δι' ὃν τρόπον τὸ ἐπαγγέλλεται;

B. I. Σ.

ΟΙ ΔΡΟΥΣΟΙ.

Τὸ ἔθνος τοῦτο, καὶ τοι ἐν τῷ μέσῳ τῆς Συρίας οἰκοῦν, εἶνε ὀλίγον γνωστὸν. Ἡ θρησκεία καὶ τὰ ἥθη αὐτοῦ μετέχουσι τοῦ τε χριστιανικοῦ καὶ μουσουλμανικοῦ πολιτισμοῦ, μιγνυμένου ὅμως καὶ μετὰ τῶν ἀναμνήσεων καὶ ἐθίμων τοῦ πατριαρχικοῦ βίου, ἐν εἰ αἰῶνες καὶ αἱ ἐπαναστάσεις πρὸ πολλοῦ ἤδη κατήργησαν παρὰ τοῖς ἄλλοις ἔθνεσιν.

Οἱ Δρούσοι λέγονται χριστιανοὶ καὶ ἔχωσι γυνῶσιν τινα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ· ἀλλ' οὔτε τὸ βηπτισμα δέχονται οὔτε πρὸς τὸν Θεὸν προσεύχονται. Διζᾶζουσι δὲ ἐν γενεῇ ὅτι αἱ ψυχαὶ τῶν μὲν ἀγαθῶν εἰς τὰ τῶν γεννωμένων νηπίων σώματα μεταβαίνουν, τῶν δὲ φαύλων εἰς τὰ τῶν κυνῶν.

Κατὰ τὸν νόμον τοῦ Μωάμεθ παραδέχονται τὴν πολυγαμίαν οἱ ἀδελφοὶ ἐνίοτε, ὡς ἐν τῇ ἀρχαιοτάτῃ νομφεύονται τὰς ἀδελφάς των.

Οἱ Δρούσοι μεγάλην τιμὴν ἀπονέμουσιν εἰς τὰς ἀρχαίας οἰκογενεάς· τινὲς μάλιστα αὐτῶν δι' ἐχθροῦνται ὅτι ἔλκουσι τὸ γένος ἀπὸ τῶν Γάλλων ὁπαδῶν Γοδφρέδου τοῦ Βουιλλῶνος. Ὁ ἐμίρης αὐτῶν Φακρεδδῖος, ὅστις ἔζη κατὰ τὸν δέκατον ἑβδόμον αἰῶνα, ἐλέγετο ἀπόγονος τοῦ οἴκου τῆς Λορβάνης.

Οἱ χωρικοὶ ἐξαιρέτοι εἰσὶ στρατιῶται, ἡ πειθαρχία αὐτῶν, ἡ ἐγκράτεια καὶ ἡ πρὸς τὸ φέρειν τοὺς στρατιωτικούς πόρους καρτερία εἰσὶν ἀξιοθαύμαστα. Ἐν καιρῷ εἰρήνης ἡ κυρία αὐτῶν ἐνασχόλησις εἶνε ἡ τῶν ἀγρῶν, τῶν ἀμπελῶν καὶ τῶν ἐλαιῶν καλλιέργεια· τέχαι τινὲς ἀξιολόγους κατέχουσι γαίας, καὶ πολλὰ ἐπαρχαί παραγοῦσι ταβάκον καὶ βράμβακα.

Ἀκριβῶς τὸν χαρακτήρα τῶν Δρούτων ἐξετάζοντες εὐρίσκομέν τι ἐν αὐτοῖς δημοκρατικοῦ πνεύματος, ὅπερ παρέχει οὐτοῖς ἰδιαιτέραν ἐνέργειαν, καὶ ἀντίκειται πρὸς τὸν δουλικὸν τῶν ἄλλων τούρκων πνεῦμα. Εἶνε ἐπιχειρηματικοί, τολμηροί, ἀνδρεῖοι, ἀλλὰ φιλύποτοι ἐπὶ τῆς τιμῆς των.

Δείκνυνται λίαν εὐεργετικοί, καθὼς πάντες σχεδὸν οἱ ἀνατολικοὶ λαοί, πρὸς τοὺς φυγάδας, πρὸς τοὺς χρεῖαν ἔχοντας περιηγητάς, ἢ πρὸς τοὺς δυστυχεῖς, τοὺς ὁποίους καταθλίβει ἡ πείνα.

Αἱ γυναῖκες ἐνώπιον τῶν ἀνδρῶν καλύπτουσι τὸ πρόσωπον, κατὰ συνήθειαν τῆς Ἀνατολῆς· εἶνε ὑψηλαὶ καὶ ποτε ὠραῖαι· ἡ ἐνδυμασία αὐτῶν σύγκειται ἀπὸ χιτῶνος βραχείος ἐξ ὑφάσματος βαθυκυάνου παρυσφασμένου δι' εὐρείας ταινίας ἐρυθροφαίου, κοσμημένης ἀπὸ ζώνας τοῦ αὐτοῦ χρώματος ἐκτεινομένης ἐπὶ τῆς ῥάχews, κατερχομένης ἐπὶ τῆς σφύρος καὶ πε-